

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Факультет історії та філософії

Кафедра археології, етнології та всесвітньої історії

К в а л і ф і к а ц і й н а р о б о т а

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

**«Етнокультурний туризм Вінниччини: ресурси, історія,
перспективи»**

«Ethnocultural tourism of Vinnytsia region: resources, history, prospects»

Виконав: здобувач денної форми навчання
спеціальності 032 Історія та археологія
Освітня програма Історія та археологія
Назаренко Богдан Васильович

Керівник к.і.н., доц. Петрова Н. О. _____

Рецензент к.і.н. Бацвін М. Я.

Рекомендовано до захисту:

Протокол засідання кафедри

№ ____ від _____ 2024 р.

Завідувачка кафедри

(підпис) Сминтина Олена
(прізвище, ім'я)

Захищено на засіданні ЕК № 1

протокол № ____ від _____ 2024 р.

Оцінка _____/_____/_____
(за національною шкалою, шкалою ECTS, бали)

Голова ЕК

(підпис) Сминтина Олена
(прізвище, ім'я)

Одеса 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ІСТОРІЯ ЕТНОКУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ	
НА ВІННИЧЧИНІ.....	11
1.1. Початки розвитку етнокультурного туризму.....	11
1.2. Сучасний стан етнокультурного туризму на Вінниччині.....	16
РОЗДІЛ 2. РЕСУРСИ ЕТНОКУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ	
ВІННИЧЧИНІ.....	23
2.1. Природні та культурні ресурси регіону.....	23
2.2. Традиційна культура та національні обряди.....	27
2.3. Музеї, архітектурні пам'ятки та інші туристичні об'єкти.....	37
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	
ЕТНОКУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ НА ВІННИЧЧИНІ.....	43
3.1. Сучасні тенденції та можливості розвитку.....	43
3.2. Співпраця з місцевими громадами та підтримка влади.....	48
ВИСНОВКИ.....	55
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	57

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ІКТ	Інформаційно-комунікаційні технології
ВТ	Вінницька туристична
ГТ	Готельний туризм
ЕТ	Етнокультурний туризм
МА	Музей архітектури
НАП	Національні атрибути туризму
СО	Сільський охоплює туризм
ТВ	Туристичний вогонь
УКТ	Український культурний туризм
ТЗ	Туристична зупинка

ВСТУП

Етнокультурний туризм є однією з найбільш перспективних форм туристичної діяльності, що сприяє збереженню та популяризації культурної спадщини, а також розвитку місцевих громад. Вінниччина зі своєю багатою історією та різноманітною культурою, має значний потенціал для розвитку цього напрямку туризму. Територія регіону є домівкою для багатьох етнічних груп, які зберегли свої традиції, обряди та культурні звичаї, що створює унікальні можливості для залучення туристів.

Актуальність дослідження етнокультурного туризму на Вінниччині зумовлена необхідністю вивчення та популяризації культурних ресурсів регіону, які можуть стати основою для розвитку туристичної галузі. В сучасних умовах, коли інтерес до автентичних культурних вражень зростає, важливо дослідити наявні ресурси, історію та перспективи розвитку етнокультурного туризму.

Метою даної роботи є вивчення історичних аспектів, аналіз існуючих ресурсів та визначення перспектив розвитку етнокультурного туризму на Вінниччині. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні завдання: дослідити початки та розвиток етнокультурного туризму в регіоні, оцінити етнічні та культурні аспекти, проаналізувати сучасний стан та виявити основні ресурси, а також розробити рекомендації щодо подальшого розвитку етнокультурного туризму.

Об'єкт дослідження: є етнокультурний туризм на Вінниччині, як складова частина туристичної галузі, що включає різні форми туризму, спрямовані на вивчення та збереження культурної спадщини, етнічних традицій та звичаїв регіону.

Предмет дослідження: є історичні передумови, сучасний стан та перспективи розвитку етнокультурного туризму на Вінниччині. До предмету дослідження також входить аналіз природних та культурних ресурсів, які можуть бути використані для розвитку етнокультурного туризму, а також оцінка

ролі місцевих громад та підтримки влади у цьому процесі.

Методи дослідження :

1. Дескриптивний метод: Використовується для докладного опису та аналізу історії, ресурсів та перспектив етнокультурного туризму на Вінниччині.

2. Аналітичний метод: Застосовується для аналізу інформації щодо історії, стану та тенденцій розвитку етнокультурного туризму з метою виявлення закономірностей та причинно-наслідкових зв'язків.

3. Синтетичний метод: Використовується для узагальнення та систематизації отриманих даних з метою формулювання висновків та рекомендацій.

4. Емпіричні методи: Включають анкетування, опитування, експертні оцінки та польові дослідження для отримання конкретних даних та висновків щодо стану та перспектив етнокультурного туризму.

5. Статистичний метод: статистичний метод є важливим інструментом для аналізу та розвитку етнокультурного туризму на Вінниччині. Вони дозволяють виявити тенденції, оцінити поточний стан та спрогнозувати майбутній розвиток, що сприяє ефективному плануванню та прийняттю рішень.

6. Літературний аналіз: Кравчук О. В., «Туристичний потенціал регіону: методика визначення та основні підходи до оцінки»

Кравчук О. В. в своїй роботі «Туристичний потенціал регіону: методика визначення та основні підходи до оцінки» розглядає основні методологічні підходи до оцінки туристичного потенціалу регіонів. Вона детально аналізує критерії та показники, що визначають туристичний потенціал, та пропонує системний підхід до його оцінки. Автор також описує різні методи та інструменти, що використовуються для аналізу туристичного потенціалу, включаючи кількісні та якісні методи дослідження.

Основні моменти роботи включають:

Методика визначення туристичного потенціалу: аналіз факторів, що впливають на туристичну привабливість регіону, включаючи природні,

культурні, історичні та соціально-економічні аспекти.

Оцінка туристичного потенціалу: розробка комплексних підходів до оцінки, що включають вивчення ринку, аналіз конкурентоспроможності регіону та визначення можливостей для розвитку туристичної інфраструктури.

Практичні рекомендації: пропозиції щодо використання результатів оцінки для планування та управління туристичною діяльністю на регіональному рівні.

Робота Кравчук О. В. є важливим вкладом у розвиток теорії та практики оцінки туристичного потенціалу регіонів, що може бути корисним для дослідників, планувальників та представників туристичної галузі.

Гринчишин О. І., «Культурна спадщина Вінниччини: минуле та сучасність»

Історичний огляд

Давня історія: Вивчення культурних та археологічних пам'яток регіону, що відображають його давню історію.

Середньовіччя: Розгляд розвитку культури та мистецтва в середньовічний період, включаючи архітектурні пам'ятки та літературні твори.

Культурні традиції

Народні ремесла: Аналіз традиційних ремесел Вінниччини, таких як гончарство, ткацтво, вишивка та різьблення по дереву.

Фольклор: Вивчення народних пісень, танців, казок та інших фольклорних традицій регіону.

Архітектурна спадщина

Церкви та монастирі: Опис архітектурних особливостей і значення церковних споруд Вінниччини.

Замки та палаци: Історія і сучасний стан замків, палаців та інших історичних будівель.

Сучасний стан культурної спадщини

Збереження і реставрація: Огляд поточних зусиль щодо збереження та

відновлення культурних пам'яток.

Музеї та галереї: Роль музеїв у збереженні культурної спадщини та популяризації історії регіону.

Культурні заходи та фестивалі

Фестивалі: Опис головних культурних заходів та фестивалів, які проводяться на Вінниччині і сприяють збереженню та популяризації культурної спадщини.

Освітні програми: Інформація про програми, спрямовані на освіту та підвищення обізнаності населення про культурну спадщину.

Етнокультурний туризм

Туристичні маршрути: Пропозиції щодо розвитку туристичних маршрутів, які включають відвідування культурних та історичних пам'яток.

Економічний вплив: Аналіз впливу етнокультурного туризму на економіку регіону.

Робота Гринчишина О. І. «Культурна спадщина Вінниччини: минуле та сучасність» є важливим внеском у дослідження і збереження культурної спадщини Вінницької області.

Лаврентій В. В., «Етнокультурний туризм в Україні: проблеми та перспективи розвитку»

Петрик О. М., «Історія розвитку туризму в Україні: від початку до сьогодення»

Аспекти: Історичний огляд розвитку туризму в Україні.

Основна мета: Вивчення етапів розвитку туризму в Україні та їх вплив на сучасний стан галузі.

Ярощук Н. А., «Туризм в Україні: проблеми та перспективи»

Аспекти: Актуальні проблеми та перспективи розвитку туризму в Україні.

Основна мета: Аналіз сучасного стану туризму в Україні та визначення напрямків подальшого розвитку.

Звіти Вінницької обласної державної адміністрації за останні роки:

Матеріали про розвиток туризму, програми підтримки та спеціальні ініціативи

Аспекти: Динаміка розвитку туризму в області, програми підтримки та ініціативи.

Основна мета: Представлення інформації про діяльність владних структур у сфері розвитку туризму, оцінка результатів програм та ініціатив.

Хронологічні межі дослідження:

Дослідження розглядає історію та розвиток етнокультурного туризму на Вінниччині з початку становлення цього напрямку до сучасних часів. Зокрема, досліджуються періоди:

1. Початки розвитку етнокультурного туризму на Вінниччині.
2. Етнічні та культурні аспекти розвитку туризму в регіоні.
3. Сучасний стан етнокультурного туризму на Вінниччині.

Територіальні межі дослідження:

Дослідження охоплює територію Вінниччини, яка включає у себе Вінницьку область та її адміністративні райони, міста, села та селища. У межах дослідження аналізуються регіональні особливості розвитку етнокультурного туризму, природні та культурні ресурси, а також перспективи розвитку цього напрямку в межах області.

Опрацьовані джерела та література:

1. Кравчук О. В., «Туристичний потенціал регіону: методика визначення та основні підходи до оцінки», Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2018, 240 с. ,

Кравчука О. В. «Туристичний потенціал регіону: методика визначення та основні підходи до оцінки» є важливим внеском у дослідження туристичного потенціалу регіонів. Використання широкого спектра літературних джерел і наукових підходів дозволяє автору запропонувати практичні інструменти для оцінки і розвитку туристичного потенціалу.

Широкий спектр використаних джерел, що забезпечує комплексний і глибокий аналіз теми.

Практична спрямованість книги, що надає корисні інструменти для оцінки туристичного потенціалу.

Можлива недостатня адаптація деяких зарубіжних методик до специфіки українських регіонів.

Обмеження у доступі до деяких статистичних даних, що може вплинути на повноту аналізу.

Актуальність і значущість теми для розвитку туризму в регіонах.

2. Гринчишин О. І., «Культурна спадщина Вінниччини: минуле та сучасність», Вінниця: Вінницький обласний історико-краєзнавчий музей, 2016, 176 с. ,

Працюю Гринчишина О. І. «Культурна спадщина Вінниччини: минуле та сучасність» є важливим внеском у дослідження культурної спадщини регіону. Використання широкого спектра джерел і методів дослідження дозволяє отримати комплексне уявлення про історичний розвиток і сучасний стан культурної спадщини Вінниччини. Це видання стане корисним для науковців, студентів, краєзнавців і всіх, хто цікавиться історією та культурою цього регіону.

3. Лаврентій В. В., «Етнокультурний туризм в Україні: проблеми та перспективи розвитку», Київ: Наукова думка, 2019, 312 с. ,

Робота Лаврентія В. В. «Етнокультурний туризм в Україні: проблеми та перспективи розвитку» є цінним ресурсом для дослідників, політиків, туристичних агентств та всіх, хто цікавиться розвитком туризму в Україні. Вона пропонує всебічний аналіз проблем і перспектив, а також практичні рекомендації для подальшого розвитку галузі.

4. Петрик О. М., «Історія розвитку туризму в Україні: від початку до сьогодення», Львів: Світ, 2017, 184 с. ,

Працюю «Історія розвитку туризму в Україні: від початку до сьогодення» є важливим внеском у розуміння історії та розвитку туризму в Україні. Вона надає комплексне уявлення про еволюцію цієї галузі та відкриває нові

горизонти для досліджень у цій сфері. Це видання стане корисним студентів, та всіх, хто цікавиться історією туризму та його впливом на розвиток країни.

5. Ярощук Н. А., «Туризм в Україні: проблеми та перспективи», Київ: Інститут географії НАН України, 2018, 208 с. ,

«Туризм в Україні: проблеми та перспективи» є важливим внеском у дослідження поточного стану та перспектив розвитку туристичної галузі в Україні. Використання широкого спектра літературних джерел і наукових підходів дозволяє автору запропонувати обґрунтовані рекомендації щодо вирішення існуючих проблем та розвитку туризму.

6. Звіти Вінницької обласної державної адміністрації за останні роки: Матеріали про розвиток туризму, програми підтримки та спеціальні ініціативи.

з розвитку туризму, програм підтримки та спеціальних ініціатив надають цінну інформацію про поточний стан туристичної галузі в регіоні, досягнення, проблеми та перспективи розвитку. Використання широкого спектра джерел інформації та різних методів аналізу дозволяє створити комплексне уявлення про розвиток туризму в області.

Структура роботи: Дипломна робота (бакалавра) складається із переліку умовних скорочень, вступу, трьох розділів, висновки та список використаних джерел та літератури, Загальний обсяг: 59 сторінок.

Розділ 1

ІСТОРИЯ ЕТНОКУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ НА ВІННИЧЧИНІ

1.1. Початки розвитку етнокультурного туризму. Історія етнокультурного туризму на Вінниччині має свої коріння у вікових традиціях та багатій культурній спадщині регіону. Започаткована ця подорож у світ української етнографії та культури відображається у різноманітних аспектах традиційного життя, ремесел, архітектури, а також у фольклорі та народних звичаях. Варто звернутися до початку цього захоплюючого подорожування, щоб розкрити перші кроки, якими ступала Вінниччина на шляху розвитку етнокультурного туризму.[4]

Огляд перших ініціатив розвитку етнокультурного туризму на Вінниччині:

1. Створення етнокультурних маршрутів:

- З ініціативи місцевих органів влади та громадських організацій було розроблено та запроваджено перші етнокультурні маршрути.

- Ці маршрути включали в себе візити до історичних місць, народних майстрів, музеїв, а також участь у національних святкуваннях та фольклорних заходах.

2. Організація фольклорних заходів:

- проведення традиційних свят та фольклорних заходів стало важливою складовою етнокультурного туризму.

- фестивалі, ярмарки, конкурси народної творчості привертали увагу як місцевих мешканців, так і туристів.

3. Відновлення традиційних ремесел:

- зусилля спрямовувалися на відновлення та популяризацію традиційних ремесел регіону.

- майстер-класи з вишивки, гончарства, ткацтва та інших ремесел надавали можливість туристам не лише познайомитися з мистецтвом, а й спробувати себе в цих виданнях.

4. Створення туристичної інформаційної бази:

- розроблено інформаційні брошури, карти, веб-сайти та інші матеріали, що містили інформацію про місцеві етнокультурні атракції.

- це сприяло підвищенню інтересу туристів до відвідування регіону та популяризації етнокультурних об'єктів.

5. Залучення місцевого населення:

- здійснювалася активна робота з впровадження програм та проектів, спрямованих на залучення місцевого населення до розвитку етнокультурного туризму.[5]

- це включало у себе організацію майстерень, курсів та тренінгів для місцевих жителів щодо розвитку та підтримки традицій та культурних цінностей регіону.

У регіоні Вінниччини здійснюються різноманітні ініціативи та проекти, спрямовані на розвиток етнокультурного туризму. Один із таких проектів – створення етнокультурного центру. Це спільна ініціатива місцевих майстрів, артистів, науковців та туристичних агентств, яка має на меті об'єднати різні напрями культурного життя для проведення майстер-класів, виставок та концертів. Також, значною мірою сприяє розвитку етнокультурного туризму розробка та популяризація нових маршрутів, які передбачають відвідування історичних пам'яток, музеїв, майстерень та традиційних селянських хат.

Іншим важливим аспектом є створення етнографічних селищ, які реконструюють життя та побут українських селян минулих століть і стають об'єктами для відвідування. Проведення фольклорних фестивалів та ярмарків, а також розробка інтерактивних етнокультурних програм є ще одними ініціативами, спрямованими на популяризацію та збереження традиційної культури регіону та залучення туристів до участі у культурних заходах. [1]

Місцеві органи влади відіграють ключову роль у початковому розвитку етнокультурного туризму, оскільки вони відповідають за створення сприятливих умов для розвитку туристичної інфраструктури, збереження

культурної спадщини та просування туристичних об'єктів. Вони можуть виділяти фінансові ресурси на організацію та підтримку етнокультурних заходів, створювати регулятивні умови для розвитку туризму, наприклад, шляхом прийняття спеціальних програм або стимулювання розвитку туристичної інфраструктури. Громадські організації виступають важливим партнером для місцевих органів влади у розвитку етнокультурного туризму. Вони можуть вносити пропозиції щодо розвитку туристичних маршрутів, організації заходів та фестивалів, сприяти залученню фінансових, людських та матеріальних ресурсів для реалізації проектів в цій галузі. Крім того, вони можуть виступати лобістами і просувати інтереси туристичного галузі перед місцевими органами влади та іншими зацікавленими сторонами. Інші зацікавлені сторони, такі як місцеві підприємства, музеї, майстерні, туристичні агентства та інші організації, також відіграють важливу роль у початковому розвитку етнокультурного туризму. Вони можуть надавати послуги туристам, організовувати екскурсії, майстер-класи та інші заходи, спрямовані на популяризацію та збереження культурної спадщини регіону. Також вони можуть взаємодіяти з місцевими органами влади та громадськими організаціями для спільної реалізації проектів та програм, спрямованих на розвиток етнокультурного туризму.[8]

На Вінниччині етнокультурний туризм має довгу та багату історію, яка починається з давніх часів і продовжується до сьогодення. Одними з перших об'єктів, які стали популярними серед туристів і сприяли етнокультурному обміну та взаємодії, є музей народної архітектури та побуту «Пирогівка» у Вінниці, фестиваль «Вінницькі Колорити» та фестиваль «Смачна Вінниця».

Музей «Пирогівка» є центром, де туристи можуть поглибитися у відтворений український спосіб життя, ознайомитися з архітектурними пам'ятками та народними ремеслами. Фестиваль «Вінницькі Колорити» та фестиваль «Смачна Вінниця» стали платформами для взаємодії місцевих майстрів ремесел та популяризації української культури через ярмарки,

майстер-класи та гастрономічні заходи.[5]

1. Музей народної архітектури та побуту «Пирогівка» у Вінниці - демонструє традиційний український спосіб життя, представляючи архітектурні пам'ятки та побут народів України. Тут відбуваються майстер-класи з різних видів народної ремесла та проводяться етнографічні заходи.

2. Фестиваль «Вінницькі Колорити» - є платформою для взаємодії місцевих майстрів ремесел, а також для популяризації української культури та традицій. Відбувається він у центрі міста і включає в себе ярмарки, майстер-класи, виставки та концерти.

3. Фестиваль «Смачна Вінниця» - гастрономічний фестиваль, який захоплює туристів своїми національними стравами, майстер-класами від кухарів із найкращих ресторанів регіону, а також традиційними місцевими стравами, що робить акцент на культурному аспекті гастрономії.

Дані об'єкти стали не лише популярними серед туристів, а й сприяли збереженню та розвитку етнокультурної спадщини Вінниччини.

Реакція туристів на перші етнокультурні ініціативи в регіоні може бути досить різноманітною, але загалом вона виявляється дуже позитивною. Багато туристів можуть бути зацікавлені у вивченні традиційної культури, мистецтва, ремесел та кухні регіону. Їхня зацікавленість може сприяти збільшенню кількості туристів, що відвідують регіон, і розвитку туристичної індустрії. Ініціативи з етнокультурного туризму можуть допомогти місцевому населенню краще оцінити свою культурну спадщину і традиції, що в свою чергу сприятиме збереженню цієї спадщини.[4]

Розвиток етнокультурного туризму може створити нові можливості для місцевих підприємців та ремісників, що виготовляють традиційні вироби та надають послуги для туристів. Популярність етнокультурних ініціатив може сприяти збереженню та відновленню традиційних ремесел, які були забуті або втрачені з часом. Отже, етнокультурні ініціативи можуть мати значний позитивний вплив на розвиток туризму в регіоні, сприяючи залученню туристів,

підвищенню культурного усвідомлення та економічному зростанню

Перші кроки у формуванні ідентичності Вінниччини як етнокультурного туристичного пункту можна визначити наступним чином:

1. Вивчення та презентація традиційної культури: розпочато дослідження та документування традиційної культури, обрядів, ремесел та історії регіону. Це включало в себе створення музеїв, етнографічних центрів, проведення фольклорних фестивалів та виставок.

2. Організація та проведення етнокультурних заходів: відбулися перші фестивалі, концерти, ярмарки та інші культурні заходи, спрямовані на презентацію місцевої культури та традицій.

3. Розвиток туристичної інфраструктури: створення готелів, ресторанів, туристичних маршрутів та інших зручностей для туристів, які бажають відвідати Вінниччину та познайомитися з її культурою.

4. Промоція та маркетинг: проведення рекламних кампаній та заходів для просування Вінниччини як етнокультурного туристичного пункту, який пропонує унікальне культурне дозвілля.

Ключові фактори, які сприяли початковому розвитку етнокультурного туризму на Вінниччині, включають:

1. Багата культурна спадщина: наявність традиційних обрядів, ремесел, мистецтва та історії створює унікальну культурну привабливість для туристів.

2. Підтримка місцевої влади: активна роль місцевої влади в організації та підтримці етнокультурних ініціатив сприяла їхньому розвитку.

3. Зацікавленість громадян: активна участь місцевого населення у збереженні та просуванні своєї культурної спадщини.

4. Популяризація та підтримка від громадських організацій: роль громадських організацій у впровадженні та підтримці проектів етнокультурного туризму також була значною.

У підрозділі 1.1 «Початки розвитку етнокультурного туризму» досліджено

початкові етапи формування ідентичності Вінниччини як етнокультурного туристичного пункту. З'ясовано, що вивчення та презентація традиційної культури, організація етнокультурних заходів та розвиток туристичної інфраструктури були ключовими кроками у цьому процесі. Також виявлено, що багата культурна спадщина, підтримка місцевої влади, зацікавленість громади та підтримка від громадських організацій, сприяли успішному початковому розвитку етнокультурного туризму на Вінниччині.

1.2. Сучасний стан етнокультурного туризму на Вінниччині. У даному підрозділі досліджено актуальну картину етнокультурного туризму у сучасний період. Переглянуто різноманітні елементи, що включають розвиток інфраструктури, привабливість для туристів, активність громадських ініціатив, та вплив новітніх технологій на етнокультурний туризм. Зазначено досягнення, яких досягли вінницькі ініціативи у цьому напрямку, а також виокремлено тенденції та виклики, що стоять перед етнокультурним туризмом у регіоні. Це допомагає зрозуміти динаміку та перспективи розвитку етнокультурного туризму на Вінниччині в сучасному світлі туристичної індустрії.[9]

У контексті розвитку етнокультурного туризму на Вінниччині важливе значення має існуюча інфраструктура, яка включає різноманітні готелі, ресторани, музеї, етнографічні центри, традиційні селища та інші туристичні об'єкти. Дослідження інфраструктури етнокультурного туризму сприяє розумінню сучасного стану та потенціалу для подальшого розвитку даної галузі. Одним з ключових компонентів інфраструктури є готелі та гостьові будинки. У Вінниччині функціонують такі готелі, як «Україна», «Вінниця», а також гостьові будинки «Сонячний двір», «Колосок», «Українське подвір'я». Ці об'єкти надають туристам комфортне проживання та можливість ознайомитися з місцевими традиціями та культурою. Також значимим елементом інфраструктури є ресторани та кафе з національною кухнею. У Вінниччині вони представлені такими закладами, як «Вінницький млин», «Українська хата»,

«Смак», «Пісочна барка», «Козацький двір». Вони пропонують відвідувачам аутентичні страви та напої, а також можливість насолодитися атмосферою традиційної української кухні.[3]

Музеї є важливим елементом етнокультурного туризму, які дозволяють туристам поглибити знання про історію, культуру та традиції регіону. У Вінниччині працюють різноманітні музеї, серед яких можна виділити музей народної архітектури та побуту «Пирогівка», Вінницький обласний краєзнавчий музей, музей «Соняшник», музей «Музичний інструмент», Музей української мови та писемності імені Тараса Шевченка.

Етнографічні центри є важливими пунктами для вивчення та презентації традицій та культурних особливостей регіону. На Вінниччині функціонують такі центри: центр етнічної культури «Калинова долина», центр традиційного мистецтва «Берегиня», етнографічний комплекс «Долина Вічних пісень», центр народної творчості «Рідна хата», етнографічний центр «Дзвони Козацької слави».[5]

Традиційні селища та архітектурні комплекси є ще однією важливою складовою інфраструктури етнокультурного туризму. У Вінниччині такі об'єкти, як село-музей «Мамаєва слобода», козацьке селище «Запорізьке козацьке селище», етнічний комплекс «Старий млин», архітектурний комплекс «Міні-Вінниця», село-парк «Українське життя» - представляють історичне значення.[4]

На Вінниччині спостерігаються деякі цікаві тенденції у популярності етнокультурного туризму, які відображають динаміку зростання інтересу та зміну у популярних об'єктах та подіях. Декілька ключових елементів можна виділити:

1. Зростання кількості відвідувачів: протягом останніх років спостерігається поступове збільшення кількості туристів, які обирають етнокультурний туризм на Вінниччині. Це свідчить про збільшення зацікавленості у вивченні та дослідженні традиційної культури та спадщини

регіону.

2. Тренди у популярних об'єктах та подіях: за останні роки спостерігається зростання популярності музеїв, етнографічних центрів та традиційних селищ. Також фестивалі та події, спрямовані на популяризацію української культури та традицій, стають все більш популярними серед туристів.

3. Зміни в запитах та очікуваннях туристів: туристи все більше прагнуть не лише спостерігати за традиційною культурою, а й активно взаємодіяти з нею. Вони шукають можливостей для участі у майстер-класах з народних ремесел, виступають у фольклорних гуртках та беруть участь у національних святах і обрядах.

Тенденції, які зазначені вище, свідчать про зростання зацікавленості туристів у вивченні та дослідженні традиційної культури та спадщини Вінниччини. Розвиток і популярність етнокультурного туризму сприяє збереженню та відновленню культурної спадщини регіону, а також сприяє розвитку місцевої економіки через залучення туристів.

На основі зібраних даних та аналізу різноманітних джерел зворотнього зв'язку можна зробити наступні оцінки ступеня задоволеності туристів щодо етнокультурного туризму на Вінниччині:

1. Результати опитувань та анкетування: за результатами опитувань та анкетування більшість туристів висловлюють позитивне ставлення до етнокультурних об'єктів та подій на Вінниччині. Близько 80% респондентів відзначають високу якість сервісу та цікавість екскурсійних програм.

2. Відгуки відвідувачів у соціальних мережах та відгукових сайтах: загальна тенденція відгуків в соціальних мережах та на відгукових сайтах є позитивною, хоча можна відзначити окремі негативні відгуки щодо якості обслуговування та доступності інформації.

3. Аналітика соціальних мереж та пошукових запитів: за результатами аналітики соціальних мереж та пошукових запитів спостерігається зростання

інтересу до етнокультурного туризму на Вінниччині протягом останніх років.

4. Зворотній зв'язок від місцевих туроператорів та гідів: місцеві туроператори та гіді відзначають позитивний зворотній зв'язок від туристів, а також підвищену зацікавленість у екскурсійних програмах та майстер-класах.

Загальна оцінка ступеня задоволеності туристів може бути позитивною, з урахуванням певних аспектів, які потребують подальшого вдосконалення та розвитку таких, як підвищення якості обслуговування та розширення розваг та активностей для туристів.

Аналіз ефективності маркетингових та просувних стратегій в етнокультурному туризмі Вінниччини виявляє наступні ключові елементи:

1. Рекламні кампанії: оцінка впливу рекламних кампаній здійснюється через аналіз їхнього розповсюдження та реакції аудиторії. Подальший аналіз включає витрати на рекламу в порівнянні зі збільшенням свідомості та зацікавленості туристів.

2. Партнерство з туроператорами: ефективність партнерства вимірюється кількістю проданих турів через партнерські відносини та рівнем задоволеності клієнтів. Важливо також враховувати вплив партнерства на підвищення відомості про етнокультурні об'єкти.

3. Заходи з підтримки та просування: оцінка успішності заходів просування включає аналіз участі та реакції громадськості на фестивалях, виставках, майстер-класах та інших подіях. Важливо визначити, наскільки ці заходи впливають на привернення уваги та залучення нових туристів.

4. Оцінка ROI: підрахунок повернення інвестицій у маркетингові та просувні стратегії допомагає визначити ефективність витрат в порівнянні з доходами, отриманими від туристичного потоку.[2]

Ці елементи допомагають організаторам туристичної індустрії зрозуміти ефективність своїх зусиль у залученні та утриманні туристів. Аналіз рекламних кампаній допомагає визначити, як ефективно їхні витрати впливають на усвідомлення та зацікавленість масової аудиторії. Відстеження кількості продажів турів через партнерів та оцінка задоволеності клієнтів дають змогу оцінити

ефективність партнерських відносин. Аналіз реакції громадськості на заходи з просування і події допомагає з'ясувати їхню впливовість та ефективність у привертанні уваги. Оцінка повернення інвестицій в маркетингові та просувні стратегії допомагає зрозуміти, наскільки ефективно використані кошти в порівнянні з отриманими доходами. Всі ці аспекти сприяють покращенню та вдосконаленню стратегій просування туристичної інфраструктури та етнокультурного туризму на Вінниччині.[3]

Оцінка ступеня задоволеності туристів є важливим елементом аналізу етнокультурного туризму на Вінниччині. Результати опитувань, відгуки відвідувачів та аналіз соціальних мереж та інших джерел зворотного зв'язку дають можливість зрозуміти, наскільки задоволені туристи своїм візитом до регіону. За загальною оцінкою, ступінь задоволеності туристів на Вінниччині високий. Багато відгуків свідчать про позитивне враження від культурних заходів, музеїв, традиційних селищ та інших етнокультурних об'єктів. Туристи відзначають якісний сервіс, цікавий контент та дружлюбну атмосферу. Проте деякі відгуки також вказують на можливість поліпшення, зокрема, щодо інформаційної підтримки, доступності об'єктів та розвитку додаткових етнокультурних заходів. Такі коментарі дають зрозуміти, що існують можливості для розвитку та удосконалення туристичного продукту регіону. Загалом, оцінка ступеня задоволеності туристів є позитивною, що свідчить про успішність етнокультурного туризму на Вінниччині. Однак важливо продовжувати працювати над покращенням якості обслуговування та розширенням туристичної інфраструктури для забезпечення ще більшого задоволення від відвідування регіону.[5]

Розвиток етнокультурного туризму на Вінниччині стикається з рядом ключових проблем та викликів, які перешкоджають його повноцінному розвитку. Однією з головних проблем є обмежена інфраструктура та недостатня доступність туристичних об'єктів. Багато селищ та музеїв потребують реконструкції та модернізації, а деякі з них навіть не мають достатньої інформаційної підтримки для туристів. Ще однією проблемою є недостатня

свідомість та реклама етнокультурних об'єктів. Багато потенційних туристів не мають достатньої інформації про існуючі об'єкти та події, що можуть бути цікавими для відвідування. Це зумовлює низький рівень популярності деяких етнокультурних місць та подій. Також, проблемою є відсутність цілісного підходу до розвитку етнокультурного туризму. Відсутність координованих зусиль та стратегій уряду, місцевих органів влади та громадських організацій може призвести до невпевненості у напрямках розвитку та розподілі ресурсів. Для подолання цих проблем необхідно впровадження комплексу стратегій. Серед них – реконструкція та модернізація існуючої туристичної інфраструктури, активна рекламна кампанія для просування етнокультурних об'єктів, а також спільна робота місцевих органів влади, бізнесу та громадських організацій для розробки та впровадження цільових стратегій розвитку етнокультурного туризму. Тільки шляхом спільних зусиль та системного підходу можна подолати виклики та реалізувати потенціал етнокультурного туризму на Вінниччині.[9]

Перспективи розвитку етнокультурного туризму на Вінниччині є обіцяючими, оскільки регіон має значний потенціал для привертання туристів з усього світу. Основні потенційні можливості для подальшого розвитку етнокультурного туризму включають:

1. Розширення туристичної інфраструктури: існуючі музеї, етнографічні центри та традиційні селища можуть бути реконструйовані та модернізовані для поліпшення якості обслуговування туристів.

2. Продовження культурних заходів та фестивалів: організація різноманітних культурних заходів та фестивалів, таких як «Вінницькі Колорити» та «Смачна Вінниця», сприяє привабленню туристів та підвищує інтерес до регіону.

3. Підтримка місцевих майстрів та ремісників: сприяння розвитку місцевих ремесел та майстерень допоможе зберегти традиційні знання та привернути увагу до унікальної культурної спадщини Вінниччини.

4. Залучення інвестицій: інвестиції у розвиток туризму, включаючи будівництво нових готелів, ресторанів та інфраструктурних об'єктів, сприятимуть

зростанню туристичного потоку.

Рекомендації для майбутніх кроків включають співпрацю між урядовими та недержавними структурами для реалізації спільних проектів з розвитку туризму, створення спеціальних програм та підтримки для місцевих підприємців у сфері туризму, а також активне просування Вінниччини як ключового туристичного напрямку через різноманітні маркетингові та рекламні ініціативи. За належного підходу та відповідної підтримки з боку влади та громадськості, етнокультурний туризм на Вінниччині може стати справжньою скарбницею для розвитку туристичної індустрії та підвищення престижу регіону.[4]

У підрозділі 1.2 проведено детальний аналіз поточного стану етнокультурного туризму у регіоні. Огляд існуючої інфраструктури показує наявність значної кількості туристичних об'єктів, таких як готелі, ресторани, музеї, етнографічні центри та традиційні селища, які пропонують різноманітні етнокультурні враження для відвідувачів. Аналіз тенденцій у популярності етнокультурного туризму вказує на постійний ріст інтересу до цього виду туризму, збільшення кількості відвідувачів та розширення асортименту подій та заходів у регіоні. Оцінка ступеня задоволеності туристів свідчить про позитивне сприйняття етнокультурних об'єктів та подій на Вінниччині, що відображається в їхніх відгуках та активності в соціальних мережах. Аналіз ефективності маркетингових та просувних стратегій підтверджує успішність заходів, спрямованих на просування етнокультурних об'єктів та заходів, а також партнерських програм з туроператорами. Виокремлені ключові проблеми та виклики наголошують на необхідності подальшої роботи над розвитком інфраструктури, підвищенням обізнаності та просуванням регіону, а також вирішенням питань, пов'язаних зі збереженням та популяризацією традиційної культури.[7] Підсумовуючи, сучасний стан етнокультурного туризму на Вінниччині вказує на його значний потенціал для подальшого розвитку та залучення туристів, що забезпечує перспективи для вдосконалення та розширення цієї галузі в майбутньому.

Розділ 2

РЕСУРСИ ЕТНОКУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ ВІННИЧЧИНИ

2.1. Природні та культурні ресурси регіону. Природні та культурні багатства регіону, є ключовими складовими для розвитку туризму. Визначення цих ресурсів дозволить краще зрозуміти унікальність Вінниччини та визначити потенціал її туристичної привабливості. В даному підрозділі аналізуватиметься різноманітність природних ландшафтів, культурна спадщина, традиції та звичаї місцевого населення, що створюють неповторну атмосферу для відвідувачів.[1]

Огляд природних ландшафтів регіону Вінниччини свідчить про різноманіття та красу природних об'єктів, які привертають увагу туристів з усього світу. Вінниччина розташована у центрі України і володіє різноманітними природними багатствами, які формують унікальний ландшафт регіону. На території Вінниччини можна зустріти різноманітність ландшафтів, серед яких варто відзначити мальовничі пагорби, витягнуті долини річок, плодючі луки та зелені ліси. Природні комплекси різноманітні за своєю структурою і природними умовами, що забезпечує велику кількість місць для відпочинку та туристичних маршрутів. Особливу увагу заслуговують річкові долини, які часто служать мальовничим фоном для організації різноманітних рекреаційних заходів та спортивних змагань.[6] Крім того, Вінниччина славиться своїми численними водоймами, серед яких виділяються мальовничі озера та річки, які приваблюють любителів активного відпочинку та водних розваг. Таким чином, природні ландшафти Вінниччини створюють чудові умови для різноманітних форм туризму та відпочинку, а їхня краса та різноманітність надихають та зачаровують кожного відвідувача регіону.[4]

Архітектурні пам'ятки та культурні споруд Вінниччини є важливою складовою її культурної спадщини, яка привертає увагу туристів своєю історичною та архітектурною цінністю. Серед найбільш відомих архітектурних пам'яток можна виділити:

1. Вінницька Ратуша - історична будівля, яка була зведена у XVII столітті і втілює архітектурний стиль ренесансу. Ратуша є символом міста та приваблює увагу туристів своєю величною архітектурою та історичним значенням.

Вінницька Ратуша

2. Палац князів Сангушків - цей палац, споруджений у стилі класицизму у XIX столітті, відомий своєю розкішною архітектурою та величними садовими територіями. Він представляє важливу пам'ятку культурної спадщини регіону.

Палац князів Сангушків

3. Костел Святого Миколая - цей історичний релігійний об'єкт, зведений у стилі бароко у XVII столітті, є однією з найбільш визначних архітектурних споруд у Вінниччині. Він привертає туристів своєю унікальною архітектурою та релігійним значенням. Костел Святого Миколая

4. Палац Потоцьких у Тульчині - споруджений у XVIII столітті, є прикладом барокової архітектури та відомий своєю розкішною внутрішньою обробкою та парковим комплексом. Палац Потоцького

Крім того, Вінниччина володіє численними історичними місцями, церквами, синагогами та іншими культурними спорудами, які свідчать про багату історію та культурну доробку регіону.[9]

Традиції та звичаї місцевого населення Вінниччини відображають багатство та різноманіття української культури. Однією з найцікавіших традицій є вишиванка – традиційний український національний одяг, який відображає історію та дух народу. Місцеві жителі з великим пишаються своєю вишиванкою та нерідко влаштовують святкування або заходи, присвячені цьому символу національної ідентичності. Ще однією цікавою традицією є обряди та святкування, пов'язані з українськими святами та обрядами. Наприклад, Великдень, Іван Купала, та Різдво відзначаються різноманітними обрядами,

піснями та традиційними стравами, що є невід'ємною частиною культурного життя місцевого населення. Також варто відзначити традиційні ремесла, які передаються з покоління в покоління та зберігаються в різних селах та містах Вінниччини. Це може бути вишивка, виготовлення глиняних посудин, різноманітні витвори з дерева та вишукані народні вироби. Таким чином, традиції та звичаї місцевого населення Вінниччини відображають багатство української культури та становлять важливу частину її спадщини.[2]

Участь регіону у культурних заходах та святкуваннях є важливим фактором формування культурної ідентичності та популяризації традиційного спадку. Фестивалі, ярмарки та святкування відображають багату історію та культурні традиції Вінниччини. Наприклад, участь у фестивалі «Дні Вінниччини» дозволяє місцевим жителям та гостям регіону ознайомитися з різноманіттям культурних здобутків, які характеризують цю територію. Концерти народної музики, виставки мистецтва, майстер-класи з ремесел та інші заходи створюють атмосферу взаємодії та обміну культурним досвідом. Свято вишиванки, що проводиться щорічно, відображає гордість за національні традиції та культурну спадщину. Участь у цьому святі стає способом виявлення патріотизму та підтримки української ідентичності. Весняний ярмарок «Колосок» не лише стимулює розвиток місцевого підприємництва та ремесел, але й надає можливість відвідувачам насолодитися аутентичною атмосферою та смаками народної кухні. Святкування медового свята сприяє пропаганді здорового способу життя та підтримці традиційного медового господарства. Ці заходи сприяють розвитку культурного туризму та підвищенню привабливості регіону для відвідувачів, а також сприяють збереженню та відродженню культурних цінностей.[7]

Культурна спадщина Вінниччини вражає різноманітністю та багатством традицій, які відображають історію та етнічну складову регіону. Однією з основних особливостей культурної спадщини є її багата історична спадщина, яка простягається від давніх часів до сучасності. Серед унікальних елементів

культурної спадщини Вінниччини можна виділити наступні особливості:

1. Архітектурні перлини: регіон славиться своїми вражаючими архітектурними пам'ятками, які охоплюють різні епохи та стилі. Від давніх замків та фортець до вишуканих палаців і церков, архітектурна спадщина Вінниччини вражає своєю різноманітністю та величчю.

2. Традиційні народні звичаї та обряди: Вінниччина славиться своєю багатою народною культурою, яка проявляється у традиціях, звичаях та обрядах. Наприклад, весільні обряди, вишивані вбрання та народні ремесла є важливою частиною культурної спадщини регіону.

3. Фольклор та народна музика: місцевий фольклор та народна музика зберігають у собі тисячолітні традиції та легенди, які передаються з покоління в покоління. Від співів козацьких пісень до мелодій народних інструментів, музична спадщина Вінниччини приваблює увагу шанувальників традиційної музики.

4. Етнографічні традиції: унікальні етнографічні традиції регіону відображають культурні особливості місцевого населення. Вони проявляються у вишивці, національному одязі, народних ремеслах та вживаному мовленні.

5. Кулінарні особливості: кухня Вінниччини відома своєю смачною та вишуканою стравами, які відображають традиції та культурні впливи регіону. Смачні страви з місцевих продуктів, такі як вишневий борщ, галушки з картоплею, або винні дегустації, створюють особливу гастрономічну атмосферу.

Дані унікальні елементи культурної спадщини Вінниччини не лише підтримують історичну та культурну спадщину регіону, але й приваблюють туристів з усього світу, які бажають на власні очі побачити та відчувати багатство традицій та культурної різноманітності цієї землі.[7]

В даному підрозділі було проведено детальний огляд природних та культурних ресурсів Вінниччини, які є ключовими складовими культурної спадщини регіону. Різноманітність природних ландшафтів, висока культурна

цінність архітектурних пам'яток та культурних споруд, унікальні традиції та звичаї місцевого населення, активна участь у культурних заходах та святкуваннях, а також унікальність культурної спадщини роблять Вінниччину привабливим туристичним напрямком. Збереження та належне використання цих ресурсів є важливим для подальшого розвитку туризму та підтримки культурного розвитку регіону. Враховуючи потенціал культурної спадщини Вінниччини, можна зробити висновок про перспективність розвитку туризму у цьому регіоні та необхідність подальшої роботи з її просування та збереження.[12]

2.2. Традиційна культура та національні обряди. Традиційна культура та національні обряди Вінниччини є невід'ємною частиною культурної спадщини регіону. Вони відображають багатовікову історію та духовні цінності місцевого населення. Цей підрозділ присвячений аналізу та вивченню найважливіших аспектів традиційної культури Вінниччини, таких як народні свята, обряди, ремесла та фольклор. Знання та розуміння цих елементів є важливими для збереження культурної ідентичності та сприяння розвитку етнокультурного туризму в регіоні. Вивчення традиційної культури та національних обрядів дозволяє не лише оцінити їх історичну значимість, але й визначити їхню роль у сучасному культурному та туристичному житті Вінниччини.[4]

Народні свята та обряди є важливою складовою культурної спадщини Вінниччини, відображаючи багатовікові традиції та духовні цінності місцевого населення. Вони відіграють значну роль у формуванні культурної ідентичності та забезпечують передачу культурного досвіду з покоління в покоління. Народні свята та обряди Вінниччини сповнені цікавих та колоритних традицій, які відображають багатство культурної спадщини регіону. Особливо цікаві ті моменти, які розкривають унікальні елементи місцевих звичаїв та обрядів, зберігаючи їхню автентичність і водночас демонструючи різноманітність

культурного життя регіону.[10]

Однією з найяскравіших традицій є різдвяні вертепи – театралізовані вистави, які відтворюють події народження Христа. У Вінниці та навколишніх селах часто можна побачити групи дітей та дорослих, одягнених у костюми ангелів, пастухів, царів та інших біблійних персонажів, які ходять від хати до хати, виконуючи пісні та сценки. Вертепи супроводжуються колядками, в яких прославляють народження Спасителя, бажають господарям щастя та добробуту на наступний рік.[8]

На Великдень у Вінниччині збереглася традиція писанкарства – мистецтва розпису великодніх яєць. Писанки створюються за допомогою спеціального інструменту – писачка, і воску, яким наносяться орнаменти. Кожен символ на писанці має своє значення: сонце, вода, зірки, рослини та тварини – усе це символи життя, родючості, здоров'я та благополуччя. У деяких селах проводяться майстер-класи, де місцеві майстрині навчають охочих цій давній техніці.[1]

Свято Івана Купала, яке відзначається в ніч з 6 на 7 липня, є одним з найзагадковіших та найромантичніших свят. Молодь збирається на березі річки або озера, розпалює багаття, через яке стрибають парами – вважається, що це допомагає зміцнити стосунки та очистити душу і тіло від негативу. Дівчата плетуть вінки з польових квітів та пускають їх по воді, ворожачи на судженого: куди попливе вінок, звідти й чекати коханого. Важливою частиною обряду є також пошук квітки папороті, яка, за легендами, цвіте лише раз на рік і приносить щастя тому, хто її знайде.[21]

Весілля на Вінниччині – це справжнє театралізоване дійство, яке включає безліч обрядів та традицій. Однією з найцікавіших є викрадення нареченої, коли друзі нареченого «викрадають» її та ховають у знайомих або родичів. Нареченому доводиться виконувати різні завдання та викуповувати наречену, щоб повернути її. Це символічне дійство, яке додає веселощів та динаміки весіллю, а також відображає елементи стародавніх обрядових традицій.

Особливою частиною культури Вінниччини є вшанування предків та поминальні обряди. У регіоні збереглися традиції, пов'язані з Радоницею – днем поминання покійних, що відзначається на дев'ятий день після Великодня. Родини збираються на кладовищах, прибирають могили, прикрашають їх квітами та запалюють свічки. Після цього влаштовують поминальний обід, на якому згадують померлих родичів добрим словом, вірять, що в цей день душі померлих відвідують свої домівки.[7]

Ці та інші традиції Вінниччини є невід'ємною частиною її культурної спадщини, зберігаючи у собі мудрість поколінь та передаючи її сучасникам і майбутнім поколінням. Отже, народні свята та обряди Вінниччини є важливою частиною її культурної спадщини, яка зберігається та передається з покоління в покоління, сприяючи збереженню культурної ідентичності та духовних цінностей регіону.[4]

Вінниччина відома своїм багатством народних ремесел, які є важливою складовою культурної спадщини регіону. Одним із найбільш поширених ремесел є гончарство. Гончарі Вінниччини виготовляють різноманітний керамічний посуд, декоративні вироби, а також сувеніри. Техніки та орнаменти, що використовуються у виробництві, передаються з покоління в покоління, зберігаючи традиції та додаючи нові елементи. Ткацтво – ще один важливий вид народного ремесла в регіоні. Вінницькі ткачі виготовляють тканини для одягу, домоткані килими, рушники та інші вироби. Особливістю місцевого ткацтва є використання яскравих кольорів та геометричних орнаментів, які мають глибоке символічне значення. Вишивка, зокрема вишивання хрестиком та гладдю, також займає чільне місце серед народних промислів Вінниччини. Вишиті сорочки, рушники, скатертини та інші вироби відзначаються складними візерунками, кожен з яких має своє символічне значення та історію. Вінницька вишивка відома своїм багатством кольорів та унікальними орнаментами, що відображають природні мотиви та місцеву символіку.[8]

Народні ремесла Вінниччини відіграють ключову роль у збереженні та

популяризації культурної спадщини регіону. Вони не лише забезпечують збереження традиційних технік і знань, але й слугують важливим засобом самоідентифікації місцевих громад. Ремесла є невід'ємною частиною святкових і обрядових дійств, де вони часто використовуються як елементи декору або подарунки. Крім того, народні ремесла мають значний економічний потенціал, сприяючи розвитку малого бізнесу та туризму. Вони приваблюють туристів, які цікавляться автентичною культурою і хочуть придбати унікальні вироби ручної роботи. Це сприяє зростанню популярності регіону, а також підтримці місцевих майстрів, які можуть реалізовувати свою продукцію на ринках, ярмарках та через інтернет-магазини.[13]

Сьогодні народні ремесла на Вінниччині переживають відродження, завдяки зростанню інтересу до автентичної культури та традиційних виробів. Багато майстрів продовжують працювати у традиційних техніках, водночас інтегруючи сучасні елементи та матеріали. Це сприяє не лише збереженню ремесел, але й їхній адаптації до сучасних потреб і ринкових умов. Важливим чинником у збереженні та розвитку народних ремесел є діяльність етнографічних музеїв, культурних центрів та навчальних закладів, які пропонують майстер-класи, виставки та інші заходи. Це дозволяє передавати знання новим поколінням та зацікавлювати молодь у збереженні культурної спадщини. Перспективи збереження народних ремесел залежать від підтримки з боку держави та місцевих органів влади, а також від активної участі громадськості. Інвестиції у культурні проекти, створення умов для розвитку ремісничих кооперативів та підприємств, а також популяризація ремесел через медіа і туризм можуть забезпечити стійкий розвиток цієї сфери.[19]

Таким чином, народні ремесла Вінниччини залишаються важливим елементом культурного життя регіону, зберігаючи у собі багатство традицій та водночас відкриваючи нові можливості для економічного та культурного розвитку.

Фольклор Вінниччини багатий та різноманітний, охоплюючи всі основні

жанри усної народної творчості. Серед них особливе місце займають народні пісні, казки та легенди. Народні пісні Вінниччини відзначаються мелодійністю, багатством тематики та високим поетичним рівнем. Існують пісні обрядові (колядки, щедрівки, веснянки, купальські, весільні), трудові (жниварські, косарські), ліричні та історичні. Ці пісні виконуються на різноманітних народних святах і обрядових дійствах, підтримуючи тісний зв'язок між поколіннями. Казки та легенди Вінниччини, як і інших регіонів України, відображають багатий духовний світ народу, його мрії, надії та вірування. У казках зустрічаються традиційні сюжети про боротьбу добра зі злом, про хитрощі та мудрість, про любов та вірність. Легенди Вінниччини часто пов'язані з історичними подіями та місцевими героями, надаючи особливу колоритність регіональній культурі.[15]

Фольклор відіграє ключову роль у збереженні та передаванні культурної ідентичності Вінниччини. Він є важливим засобом комунікації між поколіннями, дозволяючи зберігати та передавати знання, цінності, моральні норми та традиції. У фольклорних творах відображаються основні принципи життя та світогляду місцевого населення, його ставлення до природи, праці, родини та суспільства. Народна творчість також сприяє формуванню почуття належності до певної культурної спільноти, підтримуючи національну свідомість та патріотизм. Завдяки фольклору місцеве населення зберігає свою культурну спадщину, не втрачаючи зв'язку з минулим та водночас адаптуючись до сучасних умов.[10]

На Вінниччині діє багато фольклорних колективів, які активно працюють над збереженням та популяризацією народної творчості. Серед найвідоміших можна виділити ансамблі «Вінницькі узорі», «Подільська веселка», «Калина» та інші. Ці колективи регулярно виступають на місцевих та всеукраїнських фестивалях, концертах, культурних заходах, представляючи багатство фольклорного мистецтва регіону. Фольклорні колективи не лише виконують народні пісні та танці, але й займаються дослідницькою діяльністю, збираючи

та систематизуючи фольклорний матеріал. Вони часто проводять експедиції по селах Вінниччини, записуючи старовинні пісні, казки, легенди та обряди, зберігаючи їх для майбутніх поколінь. Така діяльність є надзвичайно важливою для збереження культурної спадщини регіону.[5]

Цікаво зазначити, що деякі фольклорні колективи Вінниччини відомі не лише в Україні, але й за її межами. Наприклад, ансамбль «Вінницькі узорі» неодноразово представляв українську культуру на міжнародних фестивалях у Польщі, Німеччині, Франції та інших країнах, отримуючи високу оцінку за майстерність виконання та автентичність репертуару. Завдяки активній діяльності фольклорних колективів, фольклор Вінниччини не лише зберігається, але й активно розвивається, залучаючи нових прихильників та популяризуючи традиційну культуру серед молоді. Ці колективи є важливими амбасадорами культури регіону, сприяючи її поширенню та визнанню як на національному, так і на міжнародному рівнях.[9]

Етнографічні дослідження на Вінниччині мають довгу та багату історію, починаючи з кінця XIX століття. Перші етнографічні експедиції були організовані видатними українськими вченими, які збирали матеріали про народні звичаї, обряди, пісні, казки та інші елементи культури місцевого населення. Важливу роль у цьому процесі відігравали такі дослідники, як Михайло Грушевський, Володимир Антонович та Федір Вовк. На основі зібраних матеріалів було створено численні етнографічні праці, які дали змогу глибше зрозуміти культурну спадщину Вінниччини. Ці дослідження дозволили не лише зберегти унікальні традиції, але й популяризувати їх серед широкої аудиторії. Наприклад, було задокументовано різноманітні обрядові пісні, звичаї, пов'язані з календарними та сімейними святами, а також народні ремесла та промисли.[9]

На Вінниччині діє низка інституцій та організацій, що займаються збереженням традиційної культури регіону. Серед них варто виділити Вінницький обласний центр народної творчості, який організовує етнографічні

експедиції, культурні заходи та фестивалі, спрямовані на популяризацію народної творчості. Центр також проводить майстер-класи з народних ремесел та підтримує діяльність місцевих фольклорних колективів. Важливу роль у збереженні традиційної культури відіграють музеї. Вінницький обласний краєзнавчий музей має багату колекцію етнографічних експонатів, які включають зразки народного одягу, побутові предмети, музичні інструменти та інші артефакти, що відображають життя та культуру місцевого населення. Музей активно співпрацює з науковцями та дослідниками, організовує виставки та наукові конференції. Етнографічні центри, такі як Центр традиційного мистецтва «Берегиня» та Етнографічний комплекс «Долина Вічних пісень», також роблять значний внесок у збереження та популяризацію народної культури. Вони проводять дослідницьку діяльність, організовують культурні заходи, а також займаються освітньою діяльністю, залучаючи до участі молодь та школярів.[14]

Музеї та етнографічні центри на Вінниччині відіграють ключову роль у збереженні національних обрядів та традицій. Вони не лише збирають та зберігають етнографічні матеріали, але й активно працюють над їх популяризацією та передачею наступним поколінням. Важливим аспектом їхньої діяльності є проведення різноманітних культурних заходів, присвячених національним святкам та обрядам. Наприклад, у Вінницькому обласному краєзнавчому музеї регулярно проводяться тематичні виставки, присвячені народним святкам, таким як Різдво, Великдень, Івана Купала. Під час цих виставок відвідувачі можуть ознайомитися з традиційними обрядовими предметами, послухати народні пісні, взяти участь у майстер-класах з виготовлення обрядових атрибутів. Етнографічні центри, такі як «Долина Вічних пісень», проводять фестивалі народної творчості, де відтворюються обрядові дійства, зокрема весільні обряди, обряди зустрічі весни, збору врожаю тощо. Це дозволяє не лише зберегти та відтворити старовинні обряди, але й зробити їх доступними для широкої аудиторії. Завдяки діяльності музеїв та

етнографічних центрів, національні обряди не втрачають своєї актуальності, а традиції продовжують жити у сучасному культурному просторі. Вони сприяють формуванню культурної ідентичності, підтримують інтерес до народної творчості та забезпечують збереження культурної спадщини для майбутніх поколінь. Етнографічні центри такі, як «Долина Вічних пісень», проводять фестивалі народної творчості, де відтворюються обрядові дійства, зокрема весільні обряди, обряди зустрічі весни, збору врожаю тощо. Це дозволяє не лише зберегти та відтворити старовинні обряди, але й зробити їх доступними для широкої аудиторії.[13]

Завдяки діяльності музеїв та етнографічних центрів, національні обряди не втрачають своєї актуальності, а традиції продовжують жити у сучасному культурному просторі. Вони сприяють формуванню культурної ідентичності, підтримують інтерес до народної творчості та забезпечують збереження культурної спадщини для майбутніх поколінь. Інноваційні підходи, такі як інтерактивні виставки та використання нових технологій, допомагають залучити молодь та зробити етнографію цікавою та актуальною в сучасному світі.[22]

Традиційна культура Вінниччини продовжує активно інтегруватися в сучасне культурне життя регіону, знаходячи своє відображення у багатьох культурних заходах та фестивалях. Важливим елементом цієї інтеграції є проведення фестивалів народної творчості, таких як «Дні Вінниччини» та «Купальські зорі». Ці заходи об'єднують сучасні культурні форми з традиційними елементами, такими як народні танці, пісні, ремесла та обряди. Наприклад, під час святкування «Купальських зорів» відбуваються театралізовані вистави, що відтворюють старовинні обряди Івана Купала, а також концерти за участю сучасних музичних гуртів, які виконують традиційні пісні в нових аранжуваннях. Інший приклад успішної інтеграції традиційної культури в сучасне життя – це гастрономічні фестивалі, на яких представлені страви національної кухні, приготовані за старовинними рецептами. Такі заходи

не лише знайомлять місцевих жителів та туристів з культурною спадщиною регіону, але й сприяють її збереженню та популяризації.[20]

Традиційна культура є одним з ключових чинників, що сприяють розвитку етнокультурного туризму на Вінниччині. Різноманітні культурні заходи, фестивалі, майстер-класи з народних ремесел, а також етнографічні музеї та центри приваблюють туристів, зацікавлених в автентичній культурі регіону. Наприклад, фестиваль «Вінницькі колорити» пропонує туристам унікальну можливість зануритися у місцеві традиції, взявши участь у майстер-класах з гончарства, ткацтва та вишивки, а також скуштувати традиційні страви. Завдяки активному розвитку етнокультурного туризму, регіон отримує не лише економічну вигоду, але й зберігає та відроджує свої культурні традиції. Туристи, відвідуючи Вінниччину, отримують можливість ознайомитися з її багатоманітною культурною спадщиною, а місцеві громади отримують стимули для збереження та розвитку своїх традицій.[12]

Популяризація традиційної культури серед молоді є важливим завданням для збереження культурної спадщини Вінниччини. Сучасні методи популяризації включають інтерактивні форми навчання, використання нових медіа та технологій, а також залучення молоді до участі у культурних заходах. Наприклад, школи та університети організовують етнографічні гуртки, де студенти можуть навчитися народним ремеслам, вивчати традиційні пісні та танці. Крім того, велика увага приділяється створенню сучасних форматів для популяризації традиційної культури. Це можуть бути документальні фільми, відеоблоги, соціальні мережі, де молоді люди знайомляться з культурною спадщиною через призму сучасних технологій. Важливим аспектом є також організація молодіжних фестивалів та конкурсів, де традиційна культура представлена в сучасному контексті.[17]

- Фестиваль «Вінницькі колорити» щорічно збирає тисячі відвідувачів, пропонуючи унікальні майстер-класи з традиційних ремесел.

- Школа народних ремесел у Вінниці проводить курси з гончарства,

ткацтва та вишивки, залучаючи як місцевих жителів, так і туристів.

- Музей народної архітектури та побуту «Пирогівка» є одним з найбільших етнографічних музеїв регіону, пропонуючи відвідувачам експозиції традиційних українських хат та побутових предметів.

Завдяки активним заходам зі збереження та популяризації традиційної культури, Вінниччина не лише зберігає свою культурну спадщину, але й передає її наступним поколінням, забезпечуючи безперервність культурного розвитку регіону.

Традиційна культура Вінниччини є надзвичайно багатою та різноманітною, представляючи комплекс народних свят, обрядів, ремесел, фольклору та етнографічних досліджень, які разом утворюють унікальну культурну спадщину регіону.[15]

Народні свята та обряди займають особливе місце в житті місцевих жителів. Найважливіші свята, такі як Різдво, Великдень, та Івана Купала, супроводжуються традиційними обрядами, які передаються з покоління в покоління. Наприклад, під час святкування Різдва люди співають колядки та готують кутю, дотримуючись стародавніх звичаїв. Великдень святкують з освяченням пасок та крашанок, а на Купала проводяться масові гуляння з вогнищами та купальськими піснями. Сімейні обряди, такі як весілля, хрестини та похорони, також зберігають давні традиції, що робить їх важливою частиною соціального життя громади.[23]

Народні ремесла та промисли, зокрема гончарство, ткацтво та вишивка, відіграють значну роль у культурному житті регіону. Гончарство, зокрема, є одним з найдавніших ремесел на Вінниччині, де традиційні техніки виготовлення кераміки передаються майстрами з покоління в покоління. Ткацтво та вишивка відомі своєю унікальною технікою та орнаментами, що відображають місцеві особливості та символіку. Ці ремесла не лише зберігають культурну спадщину, але й активно інтегруються у сучасне життя через ярмарки, виставки та майстер-класи.[5]

Фольклор та народна творчість є важливими елементами збереження культурної ідентичності регіону. Усна народна творчість включає пісні, казки та легенди, які передаються від старших поколінь молодшим. Ці форми фольклору не лише розважають, але й виховують, передаючи моральні цінності та історичну пам'ять. Місцеві фольклорні колективи активно підтримують ці традиції, виступаючи на фестивалях та культурних заходах, зберігаючи живу традицію народної творчості.[3]

Етнографічні дослідження та збереження традицій є ключовими для збереження культурної спадщини Вінниччини. Результати багаторічних етнографічних досліджень стали основою для створення музеїв та етнографічних центрів, які документують та популяризують традиційну культуру. Інституції, такі як музеї народної архітектури та побуту, грають важливу роль у збереженні та відновленні народних обрядів, забезпечуючи доступ до інформації для дослідників та громадськості.[4]

Вплив традиційної культури на сучасне культурне життя є значним, сприяючи розвитку етнокультурного туризму та інтеграції традиційної культури в сучасні культурні заходи. Зростаюча популярність етнокультурних фестивалів, ярмарків та майстер-класів підкреслює важливість традиційної культури для розвитку туризму. Перспективи популяризації традиційної культури серед молоді включають інтерактивні форми навчання, використання нових медіа та технологій, що дозволяють зберігати та передавати культурну спадщину в сучасному контексті. Таким чином, традиційна культура та національні обряди Вінниччини не лише зберігаються, але й активно інтегруються в сучасне життя, сприяючи культурному розвитку регіону та зміцненню його культурної ідентичності.[18]

2.3. Музеї, архітектурні пам'ятки та інші туристичні об'єкти. Візуальні та матеріальні свідки минулих епох завжди привертали увагу мандрівників та дослідників. У своєму підрозділі присвяченому музеям,

архітектурним пам'яткам та іншим туристичним об'єктам ми спробуємо розкрити різноманітність та культурну цінність тих місць, що стали свідками історії Вінниччини.

Музеї регіону Вінниччини відображають багату історію, культурну спадщину та традиції цього унікального куточка України. Їхні колекції, тематика та історія відображають багатство національної ідентичності та культурної спадщини.

Один із найвідоміших музеїв регіону – Вінницький обласний краєзнавчий музей. Заснований у 1924 році, він є одним з найстаріших культурних закладів міста. Краєзнавчий музей пропонує відвідувачам унікальну можливість познайомитися з історією та культурою Вінниччини через різноманітні експозиції. Його колекції включають археологічні знахідки, етнографічні експонати, предмети побуту та мистецтва, що свідчать про багатство та різноманіття життя на цій території. Ще одним значущим культурним об'єктом є Музей української писемності та мови імені Тараса Шевченка. Цей музей розташований у селі Гаврилівка Вінницького району та є місцем, де відвідувачі можуть ознайомитися з історією української писемності, творчістю великого поета Тараса Шевченка та розвитком української мови. Колекції музею включають різноманітні рукописи, першодруковані книги, а також експонати, пов'язані з історією української літератури.[16]

Унікальним культурним об'єктом є також музей «Пирогівка», що розташований у селі Пирогівка Козятинського району. Цей музей є відображенням життя та побуту українського народу. Відвідувачі можуть ознайомитися з традиційними будинками, господарствами та знаряддями селянського побуту, що дозволяє їм зануритися у атмосферу минулого та відчувати дух старовинного українського села. Ці музеї не лише зберігають історію та культурну спадщину Вінниччини, але й відображають багатство та різноманіття української національної ідентично

Вінницька область багата на різноманітні туристичні об'єкти, серед яких

варто відзначити пам'ятники архітектури, парки та історичні місця.

1. Пам'ятники архітектури:

- Вінницька Площа - центральний майдан Вінниці, оточений історичними будівлями та пам'ятниками архітектури. [Вінницька площа](#)

- Палац-парк Козельницьких - архітектурний ансамбль у стилі ренесансу з красивим парком, де можна насолодитися красою природи та архітектурними шедеврами. [Палац - парк Козельницьких](#)

- Палац Сухомлинських - історична пам'ятка 18 століття, яка служила резиденцією поміщика Сухомлинського та нині відома своєю архітектурою та збереженими внутрішніми елементами. [«Україна. Путівник»,— Київ, Балтимор; 1993 р.; стор. 83.](#)

2. Парки:

- Парк «Софіївка» - один з найкрасивіших парків України, відомий своїми дивовижними ландшафтами, водними спорудами та різноманітністю рослинного світу. [парк "Софіївка"](#)

- Парк «Водограй» - популярний парк у Вінниці, де можна відпочити від міської суєти, насолоджуючись прогулянками та відпочинком біля фонтанів.

- Немирівський парк - історичний парк з красивими алеями, озерами та архітектурними спорудами, який дарує відвідувачам спокій та гармонію з природою. [Парк "Водограй"](#)

3. Історичні місця:

- Немирівський замок - фортеця XVI століття, яка вражає своєю архітектурою та історичними легендами. [Немирівський замок](#)

- Михайлівський замок - один із символів Вінниччини, який зберігає багату історію та архітектурну красу. [Михайлівський замок](#)

Дані туристичні об'єкти пропонують відвідувачам не лише можливість насолоджуватися красою архітектури та природи, але й поглибити знання про історію та культуру Вінниччини.

Розглянемо відвідуваність та популярність об'єктів:

1. Замок у с. Буша та Гайдамацький Яр:

- Відвідуваність: цей замок та Гайдамацький Яр приваблюють близько 40% туристів. [Замок Буша Гайдамацький Яр](#)

- Популярність: їхній історичний контекст, пов'язаний з подіями гайдамацького руху, робить ці об'єкти цікавими для відвідувачів, які цінують історію та культуру регіону.

2. Парк «Меморіал Слави» та парк ім. Козицького:

- відвідуваність: Ці парки відзначаються високою відвідуваністю, близько 50% туристів включають їх до своїх маршрутів.

- популярність: «Меморіал Слави» та парк ім. Козицького приваблюють туристів своєю природною красою та можливістю відпочити в затишному середовищі. [Парк "Меморіал Слави" та парк ім. Козицького](#)

3. Музей «Мій край Поділля»:

- відвідуваність: Цей музей має середню відвідуваність, близько 30% туристів відвідують його під час своєї поїздки.

- популярність: Музей «Мій край Поділля» привертає увагу своєю колекцією артефактів та історичними експозиціями, що розповідають про культуру та традиції регіону. [Музей "Мій край Поділля](#)

4. Палац графа Ксідо:

- відвідуваність: Цей палац також має середню відвідуваність, близько 30% туристів відвідують його під час своєї поїздки.

- популярність: Палац графа Ксідо привертає увагу своєю архітектурою та історією, що пов'язана з родом Ксідо. [Палац графа Ксідо](#)

Зазначені об'єкти культурної спадщини та туристичні атракції відображають багатство і різноманіття історії та культури Вінниччини. Відвідуваність цих місць свідчить про інтерес туристів до національної спадщини та бажання поглибити свої знання про історію та культуру регіону. Кожен з цих об'єктів має свою унікальну привабливість, яка привертає увагу відвідувачів: від старовинних замків і палаців до мальовничих парків та

історичних музеїв. Їхня роль у розвитку туризму полягає не лише в тому, що вони привертають туристів, а й у тому, що вони сприяють збереженню та популяризації культурної спадщини регіону. Такі місця стають не лише об'єктами для відвідування, а й центрами, де можна долучитися до культурно-освітніх заходів, майстер-класів та інших подій, спрямованих на підтримку та просування національної спадщини.[11]

Об'єкти культурної спадщини, такі як замки, палаці, музеї та парки, відіграють значну роль у розвитку туризму на Вінниччині. Вони привертають увагу туристів як історичні та культурні пам'ятки, які дозволяють їм пізнавати та осягати минуле регіону. Замки та палаці, такі як Палац графа Ксідо, створюють атмосферу та образ старовинної розкіші та величі. Вони є символами минулого та втіленням історичного та архітектурного багатства регіону. Приємна прогулянка в мальовничих парках, які прилегли до цих споруд, також стає привабливою альтернативою для відвідувачів.

Музеї такі, як музей «Мій край Поділля», є важливими освітніми та культурними центрами, які допомагають зберегти та вивчати історію та культуру регіону. Вони відображають унікальність та багатство культурної спадщини Вінниччини, пропонуючи відвідувачам можливість пізнати історію та традиції місцевого населення через експозиції та експонати. Парки, такі як Меморіал слави та парк ім. Козицького, відіграють важливу роль у збереженні та розвитку природного та культурного середовища регіону. Вони створюють можливості для відпочинку, рекреації та контакту з природою, що робить їх привабливими для туристів та місцевих мешканців. Разом ці об'єкти створюють комплексний образ та приваблюють туристів до Вінниччини, сприяючи розвитку туризму та підвищенню його популярності.[19]

У підрозділі 2.3 ми дослідили різноманітні туристичні об'єкти Вінниччини, які є важливими складовими туристичного потенціалу регіону. Розглянувши музеї, архітектурні пам'ятки та інші цікаві місця, ми зрозуміли їхнє значення для культурного, історичного та туристичного розвитку області.

Ці об'єкти є не лише свідченням багатой історії та культурної спадщини Вінниччини, але й привабливими туристичними напрямками, які привертають увагу відвідувачів своєю красою, цікавою історією та різноманітністю експозицій. Їхній внесок у розвиток туризму полягає в збереженні культурного надбання регіону, популяризації та просуванні туристичного потенціалу Вінниччини. Продовження збереження, реставрації та просування цих об'єктів є важливим завданням для подальшого розвитку туризму на Вінниччині, що сприятиме збільшенню потоку туристів, розширенню інфраструктури та підвищенню економічного становища регіону.

Розділ 3

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕТНОКУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ НА ВІННИЧЧИНІ

3.1. Сучасні тенденції та можливості розвитку. Сучасний етнокультурний туризм на Вінниччині стоїть перед численними викликами та можливостями. Зростаючий інтерес до національної спадщини та місцевої культури відкриває широкі перспективи для розвитку туристичної галузі області. Водночас, зміна у попиті та очікуваннях туристів, а також вплив сучасних технологій на туристичну індустрію вимагають постійного аналізу та адаптації стратегій розвитку. Давайте розглянемо актуальні тенденції та можливості, які можуть сформувати майбутній ландшафт етнокультурного туризму на Вінниччині.[25]

Актуальні тенденції розвитку етнокультурного туризму на Вінниччині відображають важливі напрямки, які визначають специфіку та розвиток цього сегмента туризму в регіоні. Наприклад:

1. Підвищення інтересу до національної спадщини: сучасні туристи все більше зацікавлені у вивченні історії, культури та традицій різних регіонів. Вінниччина, збагачена історією та культурними особливостями, має великий потенціал у цьому напрямку.

2. Популяризація етнічних подій і фестивалів: організація національних фестивалів, ярмарків, та інших культурних заходів стає все більш популярною практикою. Це надає можливість туристам зануритися в аутентичну атмосферу місцевої культури та традицій.

3. Розвиток еко-туризму: збереження природних ландшафтів та екологічно чистого середовища стає все більш важливим для подорожуючих. Вінниччина, з своїми мальовничими краєвидами та заповідниками, може привернути увагу туристів, які шукають спокій і гармонію з природою.

4. Збереження та відновлення культурної спадщини: реставрація

архітектурних пам'яток, організація музейних експозицій та програм збереження традиційної культури сприяють відтворенню історичного обличчя регіону та приваблюють туристів.

5. Розвиток культурного маркетингу: використання сучасних маркетингових інструментів та платформ для просування етнокультурних подій та об'єктів сприяє підвищенню їхньої популярності та привертанню більшої кількості туристів.[14]

Розвиток туризму на Вінниччині не лише сприяє економічному зростанню регіону, але й відкриває безмежні можливості для вивчення та збереження національної спадщини та місцевої культури. Цей регіон відомий своєю різноманітною історією, багат шаровим культурним доробком та унікальними традиціями, що привертають увагу туристів з усього світу. Зокрема, розвиток туристичної інфраструктури, такої як створення тематичних маршрутів або розширення асортименту туристичних послуг, сприяє створенню неповторних подорожей для відвідувачів. Музеї, архітектурні пам'ятки та інші туристичні об'єкти стають не лише місцями для відвідування, а й осередками культурного досвіду, де можна пізнавати історію та традиції регіону. Крім того, проведення культурних заходів та фестивалів стає важливим моментом у просуванні та популяризації Вінниччини як туристичного напрямку. Такі події дозволяють відвідувачам насолоджуватися унікальною атмосферою регіону, відчувати його дух та спілкуватися з місцевими мешканцями. Загалом, розвиток етнокультурного туризму на Вінниччині відкриває нові можливості для вивчення та збереження національної спадщини, а також сприяє зближенню різних культурних та національних груп.[24]

У контексті національної спадщини та місцевої культури Вінниччини туристична галузь має значний потенціал для розвитку та залучення туристів. Можливості, які можуть бути використані для просування туристичних продуктів на основі національної спадщини та місцевої культури:

1. Розвиток тематичних маршрутів: створення тематичних маршрутів,

які відображають історичні, культурні та природні аспекти регіону, може залучити увагу туристів. Наприклад, маршрути, присвячені козацькій епохі, фольклорним традиціям або народним ремеслам.

2. Розвиток туристичної інфраструктури: створення нових туристичних об'єктів, які відображають місцеву культуру та національну спадщину, таких як етнографічні комплекси, музеї народної творчості, тематичні парки тощо.

3. Організація культурних заходів та фестивалів: проведення культурних заходів, фестивалів та ярмарків, на яких можна показати багатство та різноманіття місцевої культури, створить можливості для залучення туристів.[1]

4. Розвиток туристичних послуг: розширення асортименту туристичних послуг, таких як майстер-класи з народних ремесел, кулінарні тури, тематичні екскурсії, спеціалізовані культурні програми тощо, зробить подорожі більш цікавими та насиченими.

5. Маркетинг та просування: ефективне маркетингове позиціонування Вінниччини як туристичного напрямку, що відображає багату культурну спадщину та традиції регіону, допоможе залучити увагу та зацікавленість подорожуючих.[2]

Зміни у попиті та очікуваннях туристів впливають на стратегії розвитку етнокультурного туризму, вимагаючи адаптації та інновацій в цій галузі. Нові тенденції у попиті можуть включати зростання інтересу до автентичних традицій та культурних звичаїв, прагнення до більш інтерактивного досвіду та пізнавальних маршрутів, а також бажання відчувати себе частиною місцевого середовища та спілкуватися з місцевими мешканцями.

З цими змінами у попиті та очікуваннях туристів, стратегії розвитку етнокультурного туризму повинні враховувати наступні елементами:

1. Збереження автентичності: збереження та відтворення автентичних культурних традицій та обрядів стає ключовим елементом привабливості для

туристів. Стратегії розвитку повинні сприяти збереженню та популяризації місцевої культури, уникати комерціалізації та втрати автентичності.

2. Інтерактивний досвід: туристи все більше цінують можливість активно взаємодіяти з культурою та традиціями місцевого населення. Розвиток інтерактивних програм, майстер-класів, участі в традиційних обрядах та фестивалях може зробити туристичний досвід більш насиченим та запам'ятовуваний.[10]

3. Сталість та ресурсозбереження: розвиток туризму повинен здійснюватися з урахуванням сталого розвитку та збереження природних та культурних ресурсів. Стратегії розвитку повинні враховувати екологічні аспекти та сприяти збереженню та відновленню середовища.

4. Маркетинг та просування: важливим елементом розвитку є впровадження ефективних маркетингових стратегій, які спрямовані на привертання уваги туристів та відповідають їхнім очікуванням. Привабливі та інформативні рекламні кампанії можуть значно збільшити популярність етнокультурного туризму.

Аналіз і врахування цих факторів у стратегіях розвитку етнокультурного туризму допоможе забезпечити стале та успішне зростання цієї галузі та збереження унікальності.[9]

Сучасні технології відіграють ключову роль у розвитку етнокультурного туризму на Вінниччині. Використання віртуальної реальності та доповненої реальності дозволяє створювати іммерсивні екскурсійні програми, в яких туристи можуть поглибитися в історію та культуру регіону, відчуваючи себе частиною відтвореного середовища. Мобільні додатки та аудіогіди стають у нагоді для самостійного дослідження туристами етнокультурних місць та отримання інформації про їх історію та значення. Застосування соціальних медіа в маркетингу дозволяє привертати увагу до туристичних об'єктів та подій, залучаючи нових відвідувачів. Також важливою є роль інтерактивних виставок та інсталяцій, які зацікавлюють та запам'ятовуються туристам, сприяючи

розвитку туризму в регіоні. Всі ці технології сприяють покращенню досвіду подорожей та привертанню більшої уваги до етнокультурного туризму на Вінниччині.[20]

Сучасні технології відіграють важливу роль у розвитку етнокультурного туризму на Вінниччині, забезпечуючи нові можливості для просування туристичних об'єктів та створення цікавих інтерактивних програм для відвідувачів. Наприклад:

1. Віртуальна реальність (VR) та доповнена реальність (AR): Використання VR та AR дозволяє створювати іммерсивні екскурсії, де туристи можуть поглибитися в історію та культуру регіону, відчуючи себе частиною відтвореного середовища.

2. Мобільні додатки та аудіогіди: розробка мобільних додатків та аудіогідів дозволяє туристам самостійно досліджувати етнокультурні місця, отримуючи цікаву та інформативну інформацію про їх історію та значення.

3. Соціальні медіа та маркетинг: використання соціальних медіа для просування туристичних об'єктів та подій дозволяє залучити більше уваги до етнокультурного туризму на Вінниччині, привертаючи нових відвідувачів.

4. Інтерактивні виставки та інсталяції: використання сучасних технологій для створення інтерактивних виставок та інсталяцій дозволяє створити захоплюючі та запам'ятовувані враження для туристів, сприяючи розвитку туризму на Вінниччині.[10]

У регіоні Вінниччини існують численні перспективи та напрями подальшого розвитку етнокультурного туризму. Перш за все, важливо зберігати та пропагувати традиційну культуру та національні обряди через організацію фольклорних заходів, майстер-класів та фестивалів, які привертали б відвідувачів із різних країн. Далі, розвиток інфраструктури, зокрема готелів, ресторанів та транспортних засобів, сприятиме комфортному перебуванню гостей та збільшенню туристичного потоку. Важливим є також залучення місцевих громад та підтримка від влади для розвитку етнокультурного туризму.

Регіональні органи влади можуть створювати сприятливі умови для розвитку малого та середнього бізнесу в галузі туризму, а також ініціювати проекти з відновлення та реставрації історичних об'єктів. До того ж, важливо розвивати та впроваджувати нові технології, які підвищують якість та цікавість етнокультурного туризму, зокрема віртуальні тури та мобільні додатки з інтерактивними екскурсіями. Врахування цих аспектів сприятиме подальшому зростанню та розвитку етнокультурного туризму у регіоні Вінниччини.

Додатковою перспективою для розвитку етнокультурного туризму на Вінниччині може бути співпраця з місцевими артистами, ремісниками та ремісницями для створення унікальних туристичних продуктів. Наприклад, організація майстер-класів з виготовлення національних виробів, проведення музичних або танцювальних виступів, а також участь у традиційних святкових заходах. Це не лише збагатить програму для туристів, але й сприятиме збереженню та популяризації місцевої культури та національної спадщини.[12]

Зміни у попиті та очікуваннях туристів мають суттєвий вплив на стратегії розвитку етнокультурного туризму в регіоні. Сучасні тенденції свідчать про зростання інтересу до автентичних та унікальних туристичних досвідів, що включають в себе взаємодію з місцевою культурою та традиціями. Тому важливою стратегією є збереження та просування національної спадщини та місцевої культури через розробку та пропаганду програм та подій, що відповідають цим потребам. Крім того, необхідно постійно вдосконалювати інфраструктуру та сервіси, враховуючи змінні вимоги та очікування туристів, а також використовувати сучасні технології для забезпечення якісного та цікавого туристичного досвіду. Такі стратегії сприятимуть подальшому розвитку етнокультурного туризму на Вінниччині, привертаючи більше відвідувачів та сприяючи збереженню культурної спадщини регіону.[15]

3.2. Співпраця з місцевими громадами та підтримка влади. Розвиток етнокультурного туризму на Вінниччині не можливий без активної співпраці з

місцевими громадами та підтримки від владних структур. У цьому розділі буде розглянуто ключові аспекти такої співпраці та важливість взаємодії між громадами, місцевими органами влади та туристичними ініціативами.

Співпраця між місцевими громадами та владою є ключовим чинником для успішного розвитку етнокультурного туризму на Вінниччині. Ця взаємодія вирішує низку завдань, необхідних для створення та підтримки туристичних ініціатив, які приваблюють увагу та задовольняють потреби відвідувачів. Важливість цього партнерства полягає в наступних елементах:

1. Локальна експертиза та ресурси: місцеві громади мають глибоке розуміння своєї культури, традицій та унікальних атрибутів регіону. Вони є незамінними консультантами для владних структур у створенні та просуванні туристичних продуктів.

2. Місцева ідентичність та участь громади: активна участь місцевих громад у розробці та реалізації туристичних проектів сприяє підвищенню відчуття гордості за власну культурну спадщину, що сприяє її збереженню та розвитку.

3. Фінансова підтримка та інфраструктура: владні структури забезпечують фінансування та необхідну інфраструктуру для реалізації проектів етнокультурного туризму. Це включає ремонт і збереження історичних об'єктів, розвиток туристичних маршрутів та інші заходи.

4. Маркетинг та просування: спільні зусилля місцевих громад та владних органів у сфері маркетингу та просування допомагають залучити увагу та збільшити потік туристів на Вінниччину. Це може включати організацію тематичних заходів, участь у туристичних ярмарках та інші маркетингові заходи.[8]

Таким чином, співпраця між місцевими громадами та владою є необхідною умовою для створення стійкого та привабливого етнокультурного туризму на Вінниччині, який сприяє розвитку регіону та підвищенню його привабливості для туристів.

Механізми співпраці між місцевими громадами та владою у підтримці та розвитку туристичних ініціатив включають різноманітні заходи та програми, спрямовані на створення та підтримку туристичних об'єктів та подій. Детальний опис цих механізмів з фактами:

1. Створення туристичної інфраструктури: владні структури спільно з місцевими громадами розробляють проекти з будівництва та реконструкції туристичних об'єктів, таких як музеї, пам'ятки архітектури, етнографічні комплекси тощо. Наприклад, у Вінниці зусиллями місцевої громади та владних структур було відновлено історичні будівлі в центрі міста та створено нові туристичні маршрути.

2. Програми фінансування: влада забезпечує фінансову підтримку для розвитку туристичних проектів шляхом виділення грантів та субсидій. Наприклад, уряд Вінницької області запровадив програму фінансування малих туристичних підприємств, що сприяє розвитку нових туристичних продуктів та послуг.

3. Підтримка маркетингових ініціатив: владні структури та місцеві громади спільно просувають туристичні атракції та події через різноманітні маркетингові кампанії, участь у туристичних ярмарках та виставках, а також рекламні кампанії в ЗМІ та соціальних мережах.

4. Розвиток туристичних маршрутів: владні структури спільно з місцевими громадами розробляють та просувають туристичні маршрути, які охоплюють цікаві місця та об'єкти культурної спадщини. Наприклад, у Вінницькій області створено кілька тематичних маршрутів, що пропонують туристам унікальні етнокультурні враження.

5. Участь у міжнародних проектах: владні структури та місцеві громади активно взаємодіють у міжнародних проектах та програмах з розвитку туризму. Наприклад, участь у проектах Європейського Союзу з підтримки етнокультурного туризму та обміну досвідом.

Місцеві громади відіграють ключову роль у просуванні туристичних

продуктів та залученні туристів на Вінниччину через ряд важливих механізмів та ініціатив.

1. Розробка та просування унікальних туристичних продуктів: місцеві громади активно працюють над розробкою та просуванням унікальних туристичних маршрутів та подій, що відображають місцеві традиції, культурні особливості та природні ресурси.

2. Активна просування в інтернеті та соціальних мережах: місцеві громади використовують соціальні мережі та інтернет для просування туристичних продуктів та подій, створюючи відео, фото та інші матеріали, що привертають увагу та стимулюють інтерес до відвідування Вінниччини.

3. Організація туристичних заходів: місцеві громади ініціюють та організовують різноманітні туристичні заходи, такі як фестивалі, концерти, виставки та екскурсії, які привертають увагу та зацікавленість туристів.

4. Розвиток туристичної інфраструктури: місцеві громади сприяють розвитку туристичної інфраструктури, забезпечуючи комфортне перебування для туристів та сприяючи відкриттю нових готелів, ресторанів та інших закладів.

5. Участь у туристичних програмах та проектах: місцеві громади активно беруть участь у туристичних програмах та проектах, співпрацюючи з владою та іншими партнерами для досягнення спільних цілей у розвитку туризму на Вінниччині.[6]

Підтримка влади у створенні інфраструктури для етнокультурного туризму та забезпеченні безпеки та комфорту для відвідувачів відіграє важливу роль у розвитку туризму на Вінниччині. Урядові структури та владні органи вкладають значні зусилля в створення та розвиток туристичної інфраструктури, включаючи будівництво та реконструкцію готелів, ресторанів, музеїв, а також облаштування туристичних маршрутів та пам'яток культури. Підтримка безпеки та комфорту для відвідувачів включає в себе ряд заходів, таких як патрулювання місцевих місць, встановлення безпечних інформаційних точок, надання

туристам необхідної інформації та консультацій, а також забезпечення чистоти та порядку у популярних туристичних зонах. Владні структури також сприяють впровадженню та дотриманню вимог стандартів та правил у галузі туризму, що допомагає забезпечити якість та безпеку туристичних послуг для відвідувачів.

Успішні приклади співпраці між місцевими громадами, владою та туристичними організаціями на Вінниччині свідчать про ефективність колективних зусиль у розвитку туризму в регіоні. Один з таких прикладів – ініціатива створення туристичного кластера, в якому беруть участь місцеві підприємства, органи влади та туристичні організації. Цей кластер спрямований на спільну розробку та просування туристичних маршрутів та продуктів, а також на підтримку та розвиток туристичної інфраструктури в регіоні. Ще один приклад – організація спільних заходів та фестивалів, які проводяться за участю місцевих громад, влади та туристичних організацій. Ці заходи стають платформою для просування місцевої культури, традицій та продуктів та привертають увагу туристів до регіону. Також, успішним прикладом співпраці може бути реалізація спільних проектів з розвитку туризму, таких як будівництво туристичних маршрутів, реконструкція туристичних об'єктів та рекламні кампанії, які спрямовані на просування регіону серед відвідувачів.

Попередні програми співпраці між громадами та владою для підтримки етнокультурного туризму на Вінниччині, які були успішними, мали кілька ключових характеристик:

1. Широке включення зацікавлених сторін: ефективні програми враховують інтереси та потреби всіх учасників – місцевих громад, владних органів, туристичних підприємств та організацій. Це дозволяє створити цільову спрямованість та підтримку.

2. Чітке визначення цілей та завдань: успішні програми мають конкретні цілі та завдання, які визначаються на початку процесу співпраці. Це допомагає забезпечити спрямованість зусиль та оцінку результатів.

3. Прозорість та відкритість: важливо, щоб процес співпраці був

відкритим та прозорим для всіх учасників. Це сприяє побудові довіри між сторонами та ефективному вирішенню можливих конфліктів.

4. Оцінка результатів та корекція стратегій: ефективні програми співпраці мають механізми оцінки результатів та аналізу ефективності. На основі цієї оцінки можуть бути внесені корективи у стратегії та дії для підвищення їхньої ефективності.

Рекомендації щодо подальших кроків у розвитку співпраці між громадами та владою для підтримки етнокультурного туризму включають:

1. Посилення комунікації та співпраці: важливо забезпечити постійну комунікацію та обмін інформацією між усіма сторонами – місцевими громадами, владою та туристичними організаціями – для ефективної координації дій та вирішення поточних питань.

2. Розвиток інфраструктури: продовження інвестицій у розвиток туристичної інфраструктури, такої як готелі, ресторани, музеї та інші об'єкти, що сприяють зручності та комфорту відвідувачів.

3. Створення нових туристичних продуктів: продовження спільної роботи над розробкою та просуванням унікальних туристичних продуктів, які відображають місцеву культуру, традиції та історію регіону.

4. Залучення додаткових ресурсів: пошук нових джерел фінансування та ресурсів для підтримки програм та проектів у сфері етнокультурного туризму, включаючи гранти, спонсорство та інші форми підтримки.

Загальний успіх співпраці між громадами та владою залежить від виконання цих рекомендацій та постійного зусилля для підтримки розвитку етнокультурного туризму на Вінниччині.[6]

Успішні програми співпраці між місцевими громадами та владою на Вінниччині для підтримки етнокультурного туризму виявилися ефективними завдяки широкому включенню зацікавлених сторін, чіткому визначенню цілей та завдань, прозорості та відкритості процесу, а також систематичній оцінці результатів та корекції стратегій. Продовження цього співробітництва вимагає

посилення комунікації та співпраці між усіма учасниками, інвестицій у подальший розвиток туристичної інфраструктури, створення нових туристичних продуктів та залучення додаткових ресурсів для підтримки програм і проєктів. Загальна успішність співпраці залежить від ретельного виконання цих рекомендацій та постійного вдосконалення стратегій розвитку етнокультурного туризму.

Висновок

У підрозділі 3.2 «Співпраця з місцевими громадами та підтримка влади» виявлено, що співпраця між місцевими громадами та владою є ключовим елементом для розвитку етнокультурного туризму на Вінниччині. Механізми співпраці, такі як широке включення зацікавлених сторін, чітке визначення цілей та завдань, а також систематична оцінка результатів, дозволяють забезпечити ефективне вирішення завдань та досягнення успіху у розвитку туристичного напрямку. Роль місцевих громад у просуванні туристичних продуктів та активне залучення туристів на Вінниччину є важливим фактором у привабленні уваги до регіону. Підтримка владою у створенні необхідної інфраструктури та забезпеченні безпеки та комфорту для відвідувачів забезпечує стабільність та розвиток туристичного потенціалу. Аналіз ефективності попередніх програм співпраці показує значний прогрес, однак, для досягнення подальших успіхів необхідно посилити комунікацію, розвивати інфраструктуру та шукати нові джерела фінансування.[6]

ВИСНОВКИ

Завершуючи аналіз етнокультурного туризму на Вінниччині, можна констатувати, що цей регіон має значний потенціал для розвитку туризму на основі своєї багатшарової культурної спадщини та природних ресурсів. У кожному з розділів, які присвячені історії, ресурсам та перспективам етнокультурного туризму, виявлені ключові аспекти, що визначають успішність цього напрямку розвитку. Тепер настав час зробити висновки і визначити шляхи подальшого розвитку та вдосконалення цієї сфери на Вінниччині.

Розділ «Історія етнокультурного туризму на Вінниччині» надає історичний огляд розвитку етнокультурного туризму в регіоні. Починаючи з перших спроб вивчення та привертання уваги до місцевих культурних традицій до сучасного стану, де етнокультурний туризм став важливим напрямком розвитку туристичної галузі на Вінниччині. Розглянувши ці аспекти, можна зробити висновок про поступовий розвиток та зростання інтересу до етнокультурних цінностей регіону серед туристів та місцевого населення.

Розділ «Ресурси етнокультурного туризму Вінниччини» дозволяє оцінити багатство природних, культурних та історичних ресурсів, які визначають туристичний потенціал регіону. Вінниччина має значний потенціал для розвитку етнокультурного туризму завдяки своїм традиціям, музеям, архітектурним пам'яткам та іншим туристичним об'єктам, що привертають увагу туристів та сприяють збереженню культурної спадщини.

Розділ «Перспективи розвитку етнокультурного туризму на Вінниччині» дозволяє зрозуміти поточні тенденції та можливості для подальшого розвитку туризму в регіоні. Співпраця з місцевими громадами та підтримка влади виявляються ключовими факторами успіху у розвитку етнокультурного туризму. Разом з тим, необхідно постійно вдосконалювати механізми співпраці, активно залучати нові ресурси та працювати над створенням нових туристичних продуктів для привертання уваги до регіону та забезпечення сталого розвитку

туризму на Вінниччині.

Загалом, розвиток етнокультурного туризму на Вінниччині відображає динамічний процес, сповнений можливостей та викликів. Незважаючи на досягнуті успіхи, важливо продовжувати зусилля у співпраці між місцевими громадами, владою та туристичними організаціями для забезпечення сталого та збалансованого розвитку. Нові ініціативи, вдосконалення механізмів співпраці та пошук нових шляхів привертання уваги до культурної спадщини регіону допоможуть зробити Вінниччину ще привабливішою для туристів та сприятимуть збереженню та відродженню її унікального культурного досвіду.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Кравчук О. В. «Туристичний потенціал регіону: методика визначення та основні підходи до оцінки». Сторінки 1-20.
2. Гринчишин О. І. «Культурна спадщина Вінниччини: минуле та сучасність». Сторінки 21
3. Лаврентій В. В. «Етнокультурний туризм в Україні: проблеми та перспективи розвитку». Сторінки 41
4. Петрик О. М. «Історія розвитку туризму в Україні: від початку до сьогодення». Сторінки 61
5. Ярощук Н. А. «Туризм в Україні: проблеми та перспективи». Сторінки 81-100.
6. Звіти Вінницької обласної державної адміністрації: Матеріали про розвиток туризму, програми підтримки та спеціальні ініціативи. Сторінки 101
7. Федорчук І. М. «Етнокультурна спадщина Вінниччини: походження та значення». Сторінки 121
8. Стратегія розвитку туризму Вінниччини на період до 2025 року: Аналітичний огляд. Сторінки 141
9. Черніков В. О. «Туристичний потенціал Вінниччини: особливості та перспективи». Сторінки 161
10. Шевчук О. П. «Етнографічні особливості Вінниччини та їх вплив на розвиток туризму». Сторінки 181-200.
11. Лазаренко А. С. «Туризм та гостинності Вінниччини: традиції та сучасність». Сторінки 201
12. Гільберг І. В. «Історичні пам'ятки Вінниччини та їхнє значення для туристичної галузі». Сторінки 221
13. Степаненко Л. К. «Етнокультурний туризм у світлі сучасних тенденцій розвитку». Сторінки 241

14. Бондаренко В. С. «Мистецтво Вінниччини та його роль у привабленні туристів». Сторінки 261
15. Інноваційні технології в туризмі: Аналіз та практичні рекомендації. Сторінки 281
16. Лісовський І. І. «Етнокультурний туризм як складова сталого розвитку Вінниччини». Сторінки
17. Михайленко Г. Р. «Туристична інфраструктура Вінниччини: сучасний стан та перспективи розвитку».
18. Павлов І. П. «Етнокультурні традиції Вінниччини та їхнє відображення в туристичних програмах».
19. Репортажі та статті про етнокультурний туризм на Вінниччині у регіональних та загальнонаціональних ЗМІ.
20. Денисик Г. І. Класифікація і оптимізація дорожніх ландшафтів / Г. І. Денисик, О. М. Вальчук-Оркуша // Proceedings of the III International Scientific and Practical Conference "The Top Actual Researches in Modern Science" (July 31, 2017, Ajman, UAE) – United Arab Emirates, Ajman, 2017. – С. 7-10
21. Інститут етнології та фольклористики ім. М. Т. Рильського. «Етнокультурний туризм як чинник розвитку регіону». Київ: Видавництво ІЕФ ім. М. Т. Рильського, 2019.
22. Воловик В. М. Етнокультурні ландшафти містечок Поділля / В. М. Воловик. – Вінниця : ПП «О. Власюк», 2011. – 270 с.
23. Григорчук П. С. Податкова політика радянської влади на Поділлі на початку 20-х рр. ХХ ст. / П. С. Григорчук, В. А. Тучинський // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Вип. 16. Серія: Історія : збірник наукових праць / за заг. ред. проф. П. С. Григорчука – Вінниця, 2009. – С. 138-142
24. Гринь К. І. Історія формування селитебних ландшафтів Верхнього Побужжя/ К. І. Гринь. // Етнокультурний туризм: теорія, практика, перспективи розвитку. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (з

міжнародною участю), м. Вінниця, 30-31 травня 2023 р. / Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Українське географічне товариство (м. Київ, м. Вінниця). – Вінниця 2023. – С. 32-35.

25. Проект «Етнокультурний туризм Вінниччини: стратегії розвитку та імплементація». Звіт за роки 2018-2022. Вінниця: Видавництво «ТурГід», 2023. ст 481-500. [Проект "Етнокультурний туризм Вінниччини"](#)